

VAN NATURE

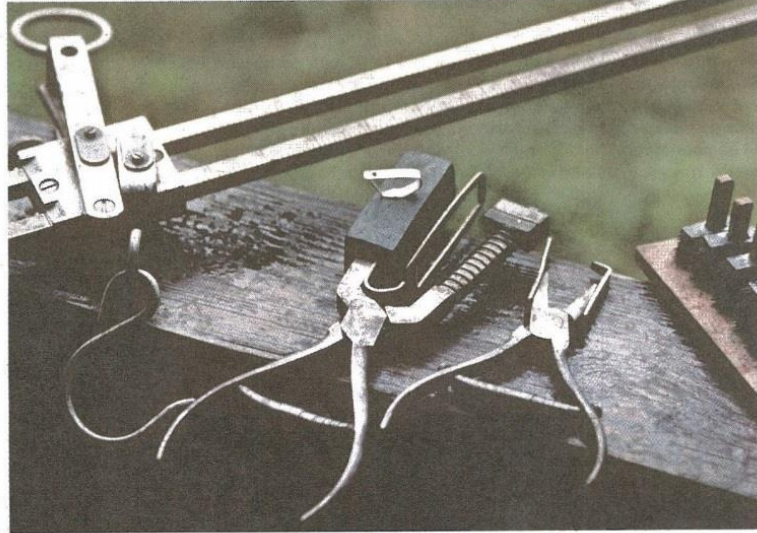

Jacques van der Neut schrijft in Van Nature over opvallende waarnemingen in de natuur. Hij werkt als boswachter in De Biesbosch. Daarnaast is hij een verwoed natuurfotograaf.

Vanaf eind oktober 1988 tot en met 1991 zette Staatsbosbeheer 41 bevers in de Biesbosch uit. Om bevers uit te zetten, moet je ze echter eerst hebben! Al de bevers komen uit de voormalige DDR. Van Nature gaat terug in de tijd.

▲ Voor de uitzetting in 1989 werden de bevers in houten kisten vervoerd, waarbij de binnenkant was voorzien van dun plaatstaal. FOTOS JACQUES VAN DER NEUT

▲ Geen martelwerktuigen, maar instrumenten om bevers te wegen en te merken.

Bevers 30 jaar in Biesbosch

Ooit was de Europese bever (*castor fiber*) wijdverspreid in Europa en Azië, maar in de 19de eeuw en soms al eerder, verdween de bever door overbejaging grotendeels van het toneel. In 1826 werd de laatste bever in Nederland doodgeslagen aan de IJssel bij Zalk.

Al vanaf 1920 werden hier en daar pogingen ondernomen om bevers te herintroduceren, aanvankelijk ten behoeve van de jacht, maar later ook om de ecologische rol van de bever te herstellen. We beschouwen de bever als een landschapsvormende soort: het dier is als geen ander in staat door dammenbouw en selectieve vraat zijn omgeving ingrijpend te veranderen en aan zijn eisen aan te passen.

De discussie om de bever terug te brengen naar Nederland begint in de jaren 60 van de vorige eeuw. In 1983 concludeert men dat de bever een inheemse 'sleutel' soort is en dat Nederland voor herintroductie in aanmerking komt. De Biesbosch rolt als eerste uitzetgebied uit de bus, omdat dit terrein groot genoeg is om een behoorlijke populatie te kunnen herbergen.

Geharrewar

Na het nodige politieke geharrewar gaat het licht op groen en de eerste lichte bevers kan komen. De eerste uitzetting gebeurt in eind oktober 1988 door minister Gerrit Braks, van het voormalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Voor de tweede uitzetting zijn er wederom bevers 'besteld' bij het Staatlicher Forstwirtschaftsbetrieb Dübener Heide in Tornau, zo'n dertig kilometer ten noorden van Leipzig. Een delegatie van het Wereldnatuurfonds en Staatsbosbeheer gaat de bevers bij

het Oost-Duitse bosbouwbedrijf ophalen. In die dagen 'wankelt' de Berlijnse Muur al enigszins. De hervormingspolitiek van Michail Gorbatsjov over glasnost en perestrojka viert immers hoogtij.

Op onze rit worden we vergezeld door een cameraploeg, die zeker belangstelling heeft voor het reilen en zeilen van 'onze' bevers, maar tienduizenden mensen die in Leipzig protesteren tegen Erich Honecker zijn in journalistieke zin minstens zo interessant. Na een lange autorit komen we aan bij de Berlijnse Muur. Beambten met imposante petten nemen onze paspoorten in en de papieren verdwijnen op een soort lopende band. We worden omringd door zoeklichten, bemande uitkijkposten en veel prikkeldraad. Mannen

met op stokken gemonteerde spiegels controleren de onderkant van onze auto's. Na de controles vervolgen we onze tocht en rijden over verlaten en pikdonkere wegen naar het bosbouwbedrijf.

De komende dagen worden we door de Oost-Duitse collega's rondgeleid en 's avonds zijn we in de weer met het vangen van bevers. We liggen vlak naast een traag stromende beek.

De prachtig schijnende maan werpt lange, bizarre schaduwen over het mistige weidelandschap. Dan

We worden omringd door zoeklichten, bemande uitkijkposten en veel prikkeldraad

GROOTSTE KNAAGDIER

In drie maanden worp van drie jongen

De wetenschappelijke naam voor de bever luidt *castor fiber*; bijna net zo zwaarwichtig als het dier zelf.

Zo'n volwassen knager weegt namelijk tussen de 25 en de 30 kilo en meet van kop tot en met de platte staart, ongeveer 1,25 meter. Geen kleintje dus, die bever. Dergelijke afmetingen bestempelen het beest met gemak tot grootste knaagdier van Europa. De paar-

▲ Een van de eerste beverburchten in de Biesbosch.

tijd vindt plaats in januari of februari, gevolgd door een draag-

tijd van drie maanden. Een worp bestaat uit normaliter uit drie jon-

gen, maar meer is ook mogelijk. Met drie jaar is een bever volwassen.

De jongen worden geboren in burchten, die door de volwassen dieren met boomtakken, twijgen en grond in elkaar worden geflanst.

In de winter zijn die onderkomens goed zichtbaar in het terrein, 's zomers is dat een stuk lastiger door de weelderige groei van bomen en struiken.

flipt er plotseling een zaklantaarn aan. Iedereen holt naar de plek, waar de zojuist gevangen bever op het droge is gesjord. Het net zit strak om het druipende zoogdier. Als het dier en de netten in de aanhanger van de Trabant liggen, pellen we ons uit de verschillende lagen kleding.

Schnaps

Ruim een uur later zitten we aan een overdadig gedekte tafel met worst en *schnaps*. Aangezien het aantal te vangen dieren is bereikt, sluiten we ons verblijf af met het verzendklaar maken van de bevers. Ieder dier krijgt een oormerk en in de vliezen van de achterpoten wordt met een tang een nummer getatoeëerd. Alle bevers zijn op deze manier dus individueel herkenbaar.

Na het seksen worden ze gewogen. Sommige exemplaren zijn zwaarder dan het apparaat kan aangeven: meer dan 25 kilo! We bezichtigen tevens de plek waar de gevangen bevers tijdelijk worden gehuisvest. Tijdens de 12 uur durende rit naar Nederland vervoeren we de bevers in degelijke, houten kisten. De binnenkant is voorzien van dun plaatstaal. In totaal hebben we zestien bevers: twee zijn er bestemd voor Natuurpark Lelystad en veertien voor de Brabantse Biesbosch.

Bij de uitzetting komt er op het logistieke vlak wel het een en ander om de hoek kijken. Meer dan honderd genodigden zijn getuige van de uitzetting door Prins Bernhard op de Rietplaat en natuurlijk is er een overweldigende toeloop van de pers. Die avond komt het item ruimschoots aan bod bij diverse omroepen. Nederland weet dat er na een afwezigheid van 163 jaar weer meer bevers in ons land huizen.